

# Zitting 61 van de VN Commissie Status van de Vrouw

## Economisch empowerment van vrouwen in een veranderende arbeidswereld

### I. Inleiding en overzicht

De 61<sup>ste</sup> zitting van de Commissie Status van de Vrouw (CSW) vond plaats in New York, van 13 tot 24 maart en werd voorafgegaan door een multi-stakeholder forum op 30 januari 2017. Dit heeft tot doel om de stakeholders nauwer te betrekken bij de voorbereidingen van de zitting. Het hoofdthema van de zitting was: economisch empowerment van vrouwen in een veranderende arbeidswereld. Er werd ook onderzocht worden welke vooruitgang er geboekt is in relatie tot het behalen van de Millenniumdoelen voor vrouwen en meisjes (het thema van de 58<sup>ste</sup> zitting).

Sedert de aanvaarding van Agenda 2030 werd de CSW door de Verenigde Naties ook belast met de opvolging van de genderdimensie binnen Agenda 2030 en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG). In een videoboodschap voorafgaand aan de zitting, deelde de voorzitter van de CSW, Antonio de Aguiar Patriota, mee dat Agenda 2030 bevestigde dat gelijkheid voor vrouwen en empowerment van vrouwen en meisjes een cruciaal element zijn voor het welslagen ervan én dat geen enkel land gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes volledig werd gehaald (Peking +20 zitting, 2015).<sup>1</sup>

In de aanloop naar de zitting publiceerden de Verenigde Naties enkele documenten.

❖ In zijn rapport (E/CN.6/2017/3) n.a.v. de 61ste zitting van de CSW roept de VN Secretaris-generaal op tot uitvoeren, monitoren en tot verantwoordingsmechanismen binnen de 2030 Agenda die het economisch empowerment van vrouwen structureel ondersteunen, die het recht op werk en de rechten op de werkvloer systematisch ondersteunen en die waardig werk en volledige tewerkstelling en productieve tewerkstelling voor vrouwen bevorderen. Hij roept op om normerende en wettelijke kaders voor volledige tewerkstelling en waardig werk voor alle vrouwen te versterken, om de toenemende informele arbeid en mobiliteit van vrouwelijke arbeiders aan te pakken, o.m. via technologische en digitale veranderingen, om de collectieve stem van vrouwen en vrouwelijk leiderschap te versterken én om de rol van de private sector ten behoeve van economisch empowerment van vrouwen te versterken. Het rapport roept ook op om meer inspanningen te leveren om binnen de ecologische dimensie van duurzame ontwikkeling gendergelijkheid te realiseren en te bevorderen.

Specifieke aanbevelingen zijn: (o.m.)

- \* universele ratificatie, zonder voorbehouden, en volledige implementatie van het Vrouwenrechtenverdrag (CEDAW 1979);
- \* uitvaardigen van wetten en reglementeringen over gelijk werk voor werk van gelijke waarde;
- \* een genderbewust migratiebeleid dat de arbeidsrechten respecteert en dat veilige en zekere (safe en secure) arbeidsomgeving creëert voor vrouwelijke migranten-arbeiders;
- \* productieve technologische veranderingen ter ondersteuning van waardig werk, goede en kwaliteitsvolle tewerkstelling in de openbare en private sector in de groene economie aanmoedigen;
- \* steun samenwerking tussen regeringen, werkgevers en vrouwelijke werknemers om genderongelijkheden op het werk te voorkomen of ongedaan te maken;

---

<sup>1</sup> Het Peking Actieplatform is een blauwdruk voor de realisatie van mensenrechten van vrouwen. Het werd aanvaard in 1995 tijdens de Vierde VN Wereldvrouwenconferentie, die plaats had in Peking.

\* versterk de mechanismen voor naleving, die de private sector opleggen om verantwoording af te leggen over de vooruitgang inzake gendergelijkheid en economisch empowerment van vrouwen.

❖ Het **rapport (E/CN.6/2017/4)** van de VN Secretaris-generaal over de uitvoering van de besluiten van de 58<sup>ste</sup> zitting van de CSW stelt dat de er een 'ongelijke mate van succes van uitvoering' is geweest, met een beperkte focus, te weinig aandacht voor effectiviteit van het beleid. Om te vermijden dat dit zich herhaalt in de uitvoering van Agenda 2030 en met het oog op het behalen van de SDG's is een samenhangende benadering nodig die de synergieën, onderling versterkende verbanden en de onderlinge afhankelijkheid van de verschillende dimensies van gendergelijkheid erkent en die een antwoord bieden op en rekening houden met de verbanden tussen SDG 5 en alle andere SDG's. Het rapport roept ook op om meer inspanningen te doen voor gendergelijkheid in de milieudimensie van duurzame ontwikkeling

Om de uitvoering en de monitoring van de SDG's te verbeteren moeten er meer manieren gevonden worden om bijkomende middelen voor gendergelijkheid te mobiliseren, waaronder progressieve inkomensbelastingen, weeldebelastingen en afsluiten van pistes voor belastingontwijking.

Gendergelijkheid moet een prioriteit zijn wanneer men instellingen, structuren of voor de hele regering bindende benaderingen opzet; er moet meer geïnvesteerd worden in genderstatistieken en in het insluiten van en mogelijk maken van deelname van vrouwenorganisaties aan alle aspecten van besluitvorming m.b.t. de SDG's.

❖ Het secretariaat van de Commissie Status van de Vrouw maakte een **samenvattende nota (E/CN.6/2017/9)**, met daarin informatie over de bijdrage van de CSW aan de zittingen van de VN Economische en Sociale Raad (ECOSOC) en het **VN High-Level Political Forum on Sustainable Development (HLPF)** <sup>2</sup>in 2017. Het thema 2017 van het HLPF is: armoede bannen en welvaart bevorderen in een veranderende wereld. Daarnaast worden verschillende Duurzame Ontwikkelingsdoelen nauwer onder de loep genomen, met name : SDG 1 (geen armoede), SDG 2 (geen honger), SDG 3 (goede gezondheid en welzijn), SDG 5 (gendergelijkheid), SDG 9 (industrie, innovatie en infrastructuur) en SDG 14 (leven in het water). De CSW verwacht dat het HLPF de verbanden tussen gendergelijkheid en de andere SDG's voor het voetlicht plaatst, waaronder het benadrukken van het belang van economisch empowerment van vrouwen voor het succes van SDG 1 (armoede bannen).

Verder stelt het rapport dat er binnen de context van de evaluatie van de aanbevelingen van CSW58, r aandacht besteed kan worden aan stappen die gezet zijn voor de overgang van de Millenniumdoelen naar de SDG's en dat er kan gedebatteerd worden over zaken die een directe bijdrage leveren aan de thema's 2017 van de ECOSOC en van het HLPF.

❖ Een **rapport van UNWOMEN (E/CN.6/2017/7)** geeft een overzicht van de activiteiten van het UN Trust Fund om acties om geweld op vrouwen te bannen te ondersteunen. <sup>3</sup> Via het Fonds werden 463 organisaties verspreid over 139 landen/regio's gesteund, voor een totaalbedrag van 129 miljoen dollar. Sinds september 2016 neemt het Fonds ook deel aan een coalitie van meer dan 30 kernpartners uit de openbare, private en multilaterale sectoren als deel van de **'Geen Plafonds. Het Volledige Deelname Project'**, een initiatief van de Clinton Foundation dat de volledige participatie van vrouwen en meisjes aan het maatschappelijk leven wil bevorderen.

---

<sup>2</sup> Het orgaan dat bevoegd is voor de opvolging en evaluatie van de uitvoering van Agenda 2030.

<sup>3</sup> The trust fund was established in 1996 by the UN General Assembly (UNGA) and is administered by UN-Women on behalf of the UN system.

Tijdens de zitting werden er rondetafelgesprekken op hoog niveau gehouden, waaraan ministers uit verschillende landen deelnamen. De resultaten en besluiten van deze gesprekken worden weergegeven in samenvattingen van de voorzitter. Deze samenvattingen van de voorzitter zijn niet bindend voor de staten, maar kunnen hen wel inspireren voor het beleid.

In 2017 waren er vier ministeriële rondetafels over verschillende deelaspecten van het hoofdthema van de zitting: economisch empowerment van vrouwen in een veranderende arbeidswereld.

- \* Een interactieve dialoog over het opzetten van allianties om economische empowerment van vrouwen in een veranderende arbeidswereld te bevorderen. (document: [E/CN.6/2017/11](#))
- \* Ministeriële rondetafel A over de loonkloven in de publieke en private sector: hoe kan men bereiken dat gelijk lonen voor werk van gelijke waarde betaald worden in een veranderende arbeidswereld? (document [E/CN.6/2017/13](#))
- \* Ministeriële rondetafel B over technologische veranderingen in een veranderende arbeidswereld: hoe kunnetechologie en innovatie aangewend worden om economisch empowerment van vrouwen te versnellen? (document [E/CN.6/2017/14](#))
- \* Ministeriële rondetafel C: informele en niet-gestandaardiseerde arbeid: welk beleid kan effectief bijdragen tot economisch empowerment van vrouwen (document [E/CN.6/2017/15](#))

Daarnaast was er ook een rondetafel-dialoog over het geëvalueerde thema, m.n.: uitdagingen en successen in de realisatie van de Millennium Ontwikkelingsdoelen voor vrouwen en meisjes. (document [E/CN.6/2017/16](#))

Tijdens iedere zitting wordt er door de Lidstaten van de Verenigde Naties ook onderhandeld over de **besluiten** van de Commissie Status van Vrouw met betrekking tot het hoofdthema van de zitting. Deze besluiten zijn bindend voor de regeringen. Hieronder vindt u een samenvattend overzicht van de besluiten van de 61<sup>ste</sup> zitting van de Commissie Status van de Vrouw.

## II. Aangenomen Besluiten

Bestaande engagementen en verdragen die bijzonder relevant zijn voor de mensenrechten en vrijheden van vrouwen en meisjes – waaronder economisch empowerment – worden opnieuw bevestigd. De tekst verwijst o.m. naar de besluiten van de Vierde Wereldvrouwenconferentie (**Peking Actieplatform**) en van de **Cairo bevolkingsconferentie**, het **Vrouwenrechtenverdrag**, het **Kinderrechtenverdrag**, het **Verdrag over de rechten van personen met een handicap**, de ILO Verklaring over fundamentele principes voor rechten op het werk, de ILO Agenda voor waardig werk en andere relevante besluiten van de **Internationale Arbeidsorganisatie** (ILO).

Deze instrumenten verschaffen het raamwerk voor wettelijke en andere te nemen maatregelen en hun volledige uitvoering is een solide basis voor duurzame ontwikkeling en garantie voor het behalen van de doelstellingen van **Agenda 2030**. Economisch empowerment van vrouwen en meisjes, versnelde implementatie van het Peking Actieplatform én de genderbewuste implementatie van de 2030 Agenda versterken elkaar. Gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes en volledige en gelijke deelname en leiderschap van vrouwen in de economie zijn van vitaal belang voor duurzame ontwikkeling, vrede, rechtvaardige en inclusieve samenlevingen, duurzame economische groei en productie, welzijn voor iedereen en om armoede te bannen.

Staten zijn soeverein inzake de uitvoering van Agenda 2030, maar dit moet conform zijn met het internationaal recht en met aangegane engagementen en er moeten hiertoe samenhangende duurzame ontwikkelingsstrategieën voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes ontwikkeld worden.

De Commissie gaat in op verschillende aspecten van sekse, gender en arbeid. Ze bevestigt, herbevestigt, erkent, herhaalt, benadrukt .... en ze drukt haar bekommernissen uit. We lezen:

- ✓ Respect voor de mensenrechten en vrijheden van vrouwen en meisjes is een voorwaarde voor hun economisch empowerment en voor alle beleid/programma's om armoede te bannen en er moeten dringend maatregelen genomen worden voor de bescherming en volledige realisatie van de burger-, politieke, economische, sociale en culturele rechten van iedere persoon.
- ✓ In structurele barrières voor het economisch empowerment van vrouwen kunnen intersectionele vormen van discriminatie meespelen. Onder moeilijke omstandigheden (economische achteruitgang, financiële crisis, humanitaire crisis,...) kan dit erger worden.
- ✓ Mannen en jongens moeten volledig betrokken worden bij beleid en programma's voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes, als actor en als begunstigde.
- ✓ Nationale instellingen en instrumenten voor gendergelijkheid, nationale instellingen voor mensenrechten en de civiele organisaties hebben een belangrijke rol voor het bevorderen van economisch empowerment en waardig werk, voor de realisatie van het Peking Actieplatform en voor de genderbewuste implementatie van de 2030 Agenda.
- ✓ Geweld, zowel in de private als publieke sfeer, vormt een belangrijk obstakel voor economisch empowerment van vrouwen en voor sociale en economische ontwikkeling. Geweld ondermijnt positie van vrouwen op de arbeidsmarkt en hindert hun economische onafhankelijkheid. Het kost zowel aan de samenleving als het individu, op lange én op korte termijn. Tegelijk verhoogt economische onafhankelijkheid de opties van vrouwen om een misbruikrelatie te verlaten.
- ✓ Gedeelde gezinsverantwoordelijkheden faciliteren economische empowerment van vrouwen en dragen bij tot ontwikkeling en het welzijn van het gezin. Huiselijke arbeid, waaronder onbetaalde zorg en huishoudelijk werk, genereert menselijk en sociaal kapitaal welke essentieel zijn voor sociale en economische ontwikkeling, maar dit wordt nog steeds niet op adequate wijze erkend.
- ✓ Vrouwen zijn een meerderheid in de gezondheidssectoren en in sociale sectoren en leveren zo een belangrijke bijdrage aan duurzame ontwikkeling. Investerings in deze sectoren – betere arbeidsvoorwaarden en lonen, kansen om de vaardigheden en kennis te verbeteren, kansen op carrièreontwikkeling – kan bijdragen tot het economisch empowerment van vrouwen en tot het transformeren van onbetaalde en informele zorgrollen tot waardig werk.
- ✓ Meer gelijke kansen, waardig werk, opleidingsmogelijkheden, participatie en leidinggevende posities voor vrouwen kunnen de grondoorzaken van de segregatie op de arbeidsmarkt aanpakken en bijdragen tot de empowerment van vrouwen en mannen om beroepen uit te oefenen die nu gedomineerd worden door de andere sekse.
- ✓ Globalisering biedt zowel kansen als uitdagingen. Er moeten blijvend inspanningen geleverd worden om te verzekeren dat de globalisering volledig inclusief en billijk is voor iedereen en om te garanderen dat het een motor wordt voor economisch empowerment van vrouwen.

- ✓ Recht op onderwijs en toegang tot kwaliteitsvolle en inclusieve opleiding en levenslang dragen bij tot gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes. Nieuwe technologieën wijzigen de structuur van de arbeidsmarkt. Ze creëren nieuwe en andere tewerkstellingskansen die aangepaste vaardigheden vergen, gaande van basis digitale geletterdheid tot gevorderde kennis van wetenschappen, technologie, wiskunde en ingenieurswetenschappen (STEM) en ICT.
- ✓ Een faciliterende externe omgeving (vrijmaken van voldoende financiële middelen, capaciteitsontwikkeling, transfer van technologie,...) is belangrijk om nationale inspanningen voor economisch empowerment van vrouwen te ondersteunen.
- ✓ Er werden wereldwijd inspanningen gedaan om de genderkloven op de arbeidsmarkt te overbruggen. Toch werd er onvoldoende vooruitgang geboekt op vlak van economisch empowerment van vrouwen. Bijkomende vooruitgang is mogelijk door tijdelijke bijzondere maatregelen in functie van gendergelijkheid op de arbeidsmarkt te voorzien.
- ✓ Het is belangrijk voldoende te investeren om de middenkloven voor gendergelijkheid, waaronder economisch empowerment, op te heffen. Dit kan door voldoende financiële middelen uit alle mogelijke bronnen te voorzien en door onwettelijke financiële stromen te bestrijden.
- ✓ Hogere deelname aan de arbeidsmarkt, grotere economische onafhankelijkheid en toegang tot én bezit van economische middelen dragen bij tot inclusieve economische groei, welvaart, competitie en welzijn.
- ✓ Gelijke economische rechten, economisch empowerment en economische onafhankelijkheid van vrouwen zijn essentieel voor het realiseren van Agenda 2030. Dit onderstreept nogmaals het belang van wettelijke en andere maatregelen voor gelijke rechten inzake de toegang tot economische middelen en productiemiddelen, voor gelijke kansen van vrouwen op volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk en voor gelijk loon voor werk van gelijke waarde.
- ✓ Overall ter wereld zijn er structurele barrières voor gendergelijkheid en bestaan gendergebonden discriminaties op de arbeidsmarkt die een grotere belemmering vormen voor vrouwen om arbeid en gezin te combineren. Deze structurele barrières moeten opgeheven worden opdat vrouwen ten volle zouden kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt.
- ✓ Vrouwen en meisjes verrichten het merendeel van de onbetaalde arbeid. Deze oneven verdeling hindert hen om hun studie af te maken of om op dit vlak vooruitgang te boeken, belemmert hun toegang tot de arbeidsmarkt, hun economische kansen en ondernemerschap en kan resulteren in sociale beschermingskloven en pensioenkloven. De ongelijke verdeling van onbetaalde arbeid moet verminderd worden door gelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen vrouwen en mannen te promoten en door prioritair in te zetten op o.m. een beleid sociale bescherming en ontwikkeling van infrastructuur.
- ✓ Volledige fysieke en mentale gezondheid is een recht dat van vitaal belang is voor het welzijn van vrouwen en meisjes en voor hun participatie aan het publieke en private leven. Gezondheid is eveneens cruciaal voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, waaronder economisch empowerment en volledige en gelijke deelname aan de economie en economisch leiderschap.
- ✓ Er bestaat een samenhangend en onderling versterkend verband tussen gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes, het bannen van armoede en het voorzien in een

adequate levensstandaard via o.m. een systeem van sociale bescherming. Armoedebestrijding is noodzakelijk is voor economisch empowerment van vrouwen en duurzame ontwikkeling

- ✓ De lage lonen van vele vrouwen zijn vaak onvoldoende om op waardige wijze te leven. Vakbonden en sociale dialoog zijn belangrijk om hardnekkige economische ongelijkheden, waaronder de loonkloof en feminisering van de armoede aan te pakken.

De Commissie drukt haar bezorgdheid uit over de aanhoudende en significante genderkloof in verband met: arbeidsparticipatie, arbeidssegregatie, arbeidsvoorwaarden, carrièrekansen, leiderschap, lonen, inkomen, pensioenen, sociale bescherming, toegang tot economische en productiemiddelen en over de omvang van informele en afwijkende vormen van tewerkstelling van vrouwen in vele regio's én over structurele barrières zoals discriminerende wetten en beleid, genderstereotypering en negatieve sociale normen. Ze is ook bekommerd om het gebrek aan vooruitgang in het dichten van de genderkloof m.b.t. toegang, behoud en voleindigen van secundair en tertiair onderwijs.

De Commissie herhaalt haar bekommernissen i.v.m. de uitdagingen van de klimaatverandering en andere milieukwesties zoals ontbossing, verwoestijning, stofstormen, natuurrampen, aanhoudende droogte, extreme weersomstandigheden, stijgende zeespiegels, kusterosie en verzuring van de oceanen. Vrouwen en meisjes die met ongelijkheid en discriminatie geconfronteerd worden, worden vaak disproportioneel getroffen door de gevolgen ervan. Ze herinnert aan het klimaatakkoord van Parijs en ze bevestigt opnieuw dat landen in maatregelen om de klimaatverandering aan te pakken, rekening moeten houden met gendergelijkheid en dat ze gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes moeten respecteren en bevorderen.

De Commissie heeft aandacht voor het economisch empowerment van specifieke groepen: vrouwen en meisjes op het platteland, inheemse vrouwen, vrouwen en meisjes van Afrikaanse oorsprong, migrantenvrouwen en -meisjes en vrouwen met een handicap en ze verwelkomt de belangrijke bijdrage van de niet-gouvernementele organisaties – waaronder vrouwenorganisaties, feministische organisaties, verdedigers van mensenrechten van vrouwen en meisjes en jongerenorganisaties – die de belangen van vrouwen op de lokale, nationale, regionale en internationale agenda's zetten, waaronder Agenda 2030. Ze erkent het belang van open, inclusieve en transparante samenwerking met deze organisaties.

Er worden ook aanbevelingen voor actie geformuleerd. Deze zijn in de eerste plaats gericht aan regeringen (op alle niveaus), internationale instellingen en regionale organisaties, rekening houdend met hun mandaten en nationale prioriteiten. Waar van toepassing, gelden ze ook voor de civiele samenleving, de private sector, werkgeversorganisaties en vakbonden.

### **Aanbevelingen voor actie**

#### ***Versterk normatieve en wettelijke kaders met het oog op economisch empowerment van vrouwen***

a.+ b. Ratificeer de relevante verdragen en trek eventuele voorbehouden in, meer bepaald voor wat betreft: het Vrouwenrechtenverdrag, het Kinderrechtenverdrag en de bijbehorende optionele protocollen en de belangrijkste verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie.<sup>4</sup>

---

<sup>4</sup> Volgende verdragen worden vermeld: Vrijheid van vereniging en bescherming van het recht om zich te organiseren (1948, nr. 87); Recht om collectieve onderhandelingen te organiseren (1949, nr. 98); Gedwongen arbeid (1930, nr. 29); Afschaffing van gedwongen arbeid (1957, nr.105), Minimumleeftijd (1973, nr. 138), Ergste vormen van kinderarbeid (1999, nr. 182); Gelijke verloning (1951, nr.100); Discriminatie i.v.m. tewerkstelling en uitoefen van beroepen (1958, 111).

c. Aanvaard, versterk en implementeer wetten en maatregelen die gelijkheid verzekeren en discriminatie van vrouwen verbieden, waaronder wetten en beleid in verband met toegang tot de arbeidsmarkt, zwangerschap, moederschap, huwelijk, leeftijd, evenals andere multiple en kruisende vormen van discriminatie. Verzeker dat vrouwen in alle levensfasen gelijke kansen hebben op waardig werk in de publieke en private sector en erken dat tijdelijke bijzondere maatregelen met het oog op het realiseren van feitelijke gelijkheid tussen mannen en vrouwen, niet als discriminatie beschouwd mogen worden.

d. Verzeker via wetgeving en hervormingen gelijke toegang voor vrouwen en mannen tot economische middelen, productiemiddelen, financiële diensten en tot justitie en juridische bijstand; garandeer dat vrouwen de wettelijke capaciteit en gelijke rechten hebben om contracten af te sluiten.

e. Ban beroepssegregatie door structurele barrières, genderstereotypen en negatieve sociale normen aan te pakken, door gelijke toegang en participatie aan de arbeidsmarkt, onderwijs en opleiding te bevorderen, door vrouwen te steunen om hun studiekeuze en beroepskeuze te diversifiëren naar opkomende en groeiende economische sectoren zoals wetenschappen, technologie, engineering en wiskunde (STEM) en informatie en communicatie technologie (ICT); erken de waarde van de sectoren waarin grote groepen vrouwen werken.

f. Aanvaard, versterk en implementeer wetten en maatregelen om te komen tot gelijk loon voor gelijk of gelijkwaardig werk en voorzie doeltreffende middelen voor schadeloosstelling en toegang tot het recht ingeval van overtreding; bevorder de uitvoering van het gelijke loonbeleid via de sociale dialoog, collectieve onderhandelingen, job-evaluaties, bewustmakingscampagnes, transparant loonbeleid, gender salaris-audits en -attestering en door bijsturing van verloningspraktijken en een grotere beschikbaarheid van gegevens en onderzoek over de gender loonkloof.

g. Aanvaard, versterk en implementeer wetten en maatregelen om alle vormen van geweld en intimidatie op het werk te bannen en voorzie effectieve compensatie ingeval van overtredingen. Moedig bewustmakingscampagnes aan, o.m. door de maatschappelijke en economische kosten van dit geweld bekend te maken.

h. Neem genderbewuste maatregelen voor de bescherming van vrouwen en meisjes tegen alle vormen van geweld en om dit geweld, zij het in de publieke dan wel in de private sfeer, te voorkomen en te bestraffen. Faciliteer de volledige en productieve tewerkstelling en bijdrage van vrouwen aan de economie door (o.m.) genderstereotypen en negatieve sociale normen, attitudes en gedrag te veranderen en onderzoek (waar mogelijk) welke maatregelen genomen kunnen worden in reactie op de gevolgen van geweld; maatregelen zoals bescherming van tewerkstelling, tijdelijke afwezigheid, vorming, psychosociale diensten en sociale veiligheidsnetten voor vrouwen en meisjes die slachtoffer zijn van geweld.

i. Versterk wetten en regelgevende kaders die de combinatie en de verdeling van arbeid en gezinsverantwoordelijkheden voor vrouwen en mannen bevorderen, waaronder gezinsvriendelijke wetgeving en beleid zoals ouderschapsverlof en andere verloven, meer flexibele arbeidsvoorwaarden, ondersteuning voor moeders die borstvoeding geven, ontwikkeling van infrastructuur en technologie en voorzie diensten zoals betaalbare, toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang en zorgopvang voor andere afhankelijke personen; en bevorder de gelijke verantwoordelijkheid van mannen voor het huishoudelijk werk en de zorg.

j. Neem geen unilaterale economische, financiële of handelsmaatregelen die niet in overeenstemming zijn met het internationaal recht en het Charter van de Verenigde Naties.

### ***Zet versterkt in op onderwijs, vorming en ontwikkelen van vaardigheden***

k. Promoot en respecteer het recht van vrouwen en meisjes op onderwijs en vorming door universele, gelijke en niet-discriminerende toegang tot kwaliteitsvolle scholing te verzekeren; zorg dat iedereen kansen heeft op levenslang leren en het behalen van een diploma en hef alle sekseverschillen inzake toegang tot (alle) opleidingen in het secundair en tertiair onderwijs op; promoot financiële en digitale geletterdheid. Verzeker dat vrouwen en meisjes gelijke toegang hebben tot carrièreontwikkeling, vorming en beurzen en neem positieve actiemaatregelen om de leiderschapsvaardigheden en de macht/invloed van vrouwen en meisjes te verhogen. Neem maatregelen die de veiligheid van vrouwen en meisjes in de schoolomgeving verzekeren en maatregelen die de toegang van vrouwen en meisjes met een handicap tot alle scholings- en opleidingsniveaus ondersteunen.

l. Mainstream een genderperspectief in onderwijs en opleidingen, waaronder STEM richtingen; ban analfabetisme van vrouwen en faciliteer de overgang van school of werkloosheid naar werk door o.m. vaardigheidstrainingen voor vrouwen en meisjes op vlak van management en besluitvorming op alle niveaus. Creëer de voorwaarden die de volledige participatie en integratie van vrouwen aan en in de formele economie faciliteren en ontwikkel voor alle niveaus gendergevoelige leerprogramma's om zo de oorzaken van de beroepssegregatie aan te pakken.

m. Leg meer nadruk op kwaliteitsonderwijs, m.i.v. inhaalonderwijs en alfabetiseringsprogramma's; neem bijzondere maatregelen om meisjes op school te houden, inclusief zwangere en gehuwde meisjes; bevorder de toegang tot ondernemerschaps- en beroepsopleidingen voor jonge vrouwen en bestrijdt genderstereotypen om de kansen van meisjes op volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk en billijke verloning te verhogen.

n. Verzeker dat zwangere adolescenten en jonge moeders, evenals alleenstaande moeders, hun scholing kunnen voleindigen en ontwerp, implementeer en herzie eventueel het onderwijsbeleid om hen toe te staan op school te blijven en naar school terug te keren; en voorzie voor hen toegang tot gezondheidszorg, sociale dienstverlening en ondersteuning zoals faciliteiten voor kinderopvang, voor borstvoeding en crèches en toegang tot opleidingen op toegankelijke plaatsen via langeafstand onderwijs, e-leren; hou ook rekening met de belangrijke rol en verantwoordelijkheden en uitdagingen voor vaders, inclusief jonge vaders.

### ***Voer een economisch en sociaal beleid gericht op economisch empowerment.***

o. Aanvaard, implementeer een genderbewust macro-economisch beleid, arbeidsbeleid en sociaal beleid en monitor de impact die het heeft voor de volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk; bescherm de rechten van vrouwen op het werk en verlicht de gevolgen van de economische recessie.

p. Neem maatregelen om de discriminerende praktijk van aan geslacht gebonden prijsverschillen, waarbij vrouwen in verhouding tot mannen meer moeten betalen voor gelijkaardige goederen en diensten, te bannen.

q. Neem maatregelen om een genderbewuste benadering van het publieke financieel beleid te ondersteunen en te institutionaliseren, waaronder genderbudgetting en opvolging van alle uitgaven; hef de tekorten in de financiering voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes op en verzekeren dat alle nationale en sectorale plannen en beleid voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes volledig begroot zijn en over voldoende middelen beschikken voor hun effectieve uitvoering.

r. Bevorder dat zorgarbeid en huishoudelijke arbeid van vrouwen en mannen in de publieke en private sector waardig betaald wordt door te voorzien in sociale bescherming, veilige



arbeidsomstandigheden en gelijk loon voor gelijke of gelijkwaardig werk en zo de overgang van de informele naar de formele economie te faciliteren.

s. Verbeter de veiligheid van vrouwen op weg naar/van het werk en van vrouwen en meisjes op weg naar/van onderwijsinstellingen d.m.v. gendergevoelige ontwikkelingsstrategieën voor het platteland en gendergevoelige stedelijke planning en infrastructuur zoals duurzaam, veilig, toegankelijk en betaalbaar publiek transport, straatverlichting en afzonderlijke en gepaste sanitaire voorzieningen om zo de toegang van vrouwen tot plaatsen, producten, diensten en economische opportuniteiten te faciliteren.

t. Optimaliseer fiscale uitgaven voor genderbewuste sociale bescherming en zorginfrastructuur zoals billijke, kwaliteitsvolle, toegankelijke en betaalbare opvang voor jonge kinderen, zorgvoorzieningen voor kinderen, bejaarden, gehandicapten en zieken die zowel aan de behoeften van de verzorger als van de zorgbehoevende tegemoet komen, rekening houdend met het feit dat sociale bescherming belangrijk is om armoede en ongelijkheid te verminderen en om inclusieve groei en gendergelijkheid te bevorderen.

u. Ontwikkel of versterk inclusieve en gendergevoelige systemen van sociale bescherming, inclusief beschermingsniveaus, om voor iedereen volledige toegang tot sociale bescherming te verzekeren, zonder enige vorm van discriminatie en neem maatregelen om geleidelijk hogere niveaus van bescherming te bereiken, inclusief het faciliteren van de transitie van informeel naar formeel werk.

v. Bevorder wettelijke, administratieve en beleidsmaatregelen om te verzekeren dat vrouwen volledige en gelijke toegang hebben tot pensioenen al dan niet d.m.v. bijdrageregelingen en onafhankelijk van hun arbeidstrajecten en reduceer de genderkloven in de uitkeringsniveaus.

w. Zet stappen om het recht op de hoogste fysieke en mentale gezondheid te realiseren door de toegang van vrouwen en meisjes tot tijdig bereikbare, betaalbare en kwaliteitsvolle gezondheidssystemen te verbeteren d.m.v. gendergevoelige nationale strategieën en een publiek gezondheidsbeleid én publieke programma's die allesomvattend, betaalbaar en beter afgestemd zijn op de behoeften; werk ook aan de verbetering van betaald verlof en van sociale zekerheidsvoordelen, vooral i.v.m. pensioen en werkloosheid, ziekte, handicap, ouder worden en onvermogen om te werken; ontwikkel en implementeer maatregelen voor gezondheid en veiligheid op het werk, waaronder gepaste beschermmaatregelen voor zwangere vrouwen.

x. Verzeker universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en reproductieve rechten zoals voorzien in het Cairo Actieprogramma en het Peking Actieplatform en de slotdocumenten van hun evaluatieconferenties en m.i.v. universele toegang tot diensten voor seksuele en reproductieve gezondheid, inclusief voor gezinsplanning, informatie en vorming; integreer reproductieve gezondheid in nationale strategieën en programma's en erken dat het recht om controle te hebben over de eigen seksualiteit en om in alle vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen over alle kwesties inzake seksualiteit een mensenrecht is, m.i.v. seksuele en reproductieve gezondheid, vrij van dwang, discriminatie en geweld, bijdraagt tot de vervulling van hun economische rechten, onafhankelijkheid en empowerment.

y. Erken de sociale betekenis van het moederschap en het vaderschap en de rol van ouders in de opvoeding van hun kinderen en bevorder betaald moederschaps- en vaderschapsverlof of ouderschapsverlof en adequate sociale zekerheidsvoordelen voor zowel vrouwen als mannen, neem gepaste stappen om te verzekeren dat ze niet gediscrimineerd worden wanneer ze gebruik maken van deze maatregelen en sensibiliseer mannen om deze mogelijkheden te benutten en maak hen bewust dat ze zo de kansen van vrouwen op deelname aan de arbeidsmarkt vergroten.

z. Neem alle gepaste maatregelen om de ongelijke verdeling van onbetaalde zorg en huishoudelijk arbeid tussen vrouwen en mannen te verminderen en te herverdelen door een beleid en initiatieven die de combinatie van arbeid en gezin en de gelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen vrouwen en mannen ondersteunen d.m.v. flexibele arbeidsregelingen (zonder afbreuk aan arbeid en sociale bescherming), uitbouw van infrastructuur, technologie en publieke diensten zoals water en sanitair, hernieuwbare energie, transport, informatie technologie, evenals toegankelijke en betaalbare kinderopvang en zorginstellingen en door genderstereotyperingen en negatieve sociale normen uit te dagen en door de rol van mannen als vaders en zorgverstrekkers te promoten.

aa. Neem maatregelen om de waarde te bepalen van onbetaalde zorg en huishoudelijk werk om de bijdrage hiervan aan de nationale economie vast te stellen, via periodiek onderzoek naar tijdsgebruik bijvoorbeeld; en hou rekening met deze berekeningen bij het opstellen van een genderbewuste economisch en sociaal beleidsprogramma's.

bb. Betrek mannen en jongens volledig als strategische partners en bondgenoten voor gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes d.m.v. een nationaal gevoerd beleid en programma's gericht op de rol en verantwoordelijkheden van mannen en jongens, waaronder de gelijke verdeling van zorg en huishoudelijk werk; en moedig mannen en jongens aan om zich volledig te engageren, als actor en begunstigde van verandering met als doel om zo alle vormen van discriminatie en geweld tegenover vrouwen en meisjes in het private en publieke domein op te heffen; en gericht op het begrijpen en aanpakken van de grondoorzaken van genderongelijkheid zoals ongelijke machtsrelaties, genderstereotypen en negatieve sociale normen die vrouwen en meisjes zien als ondergeschikt aan mannen en jongens.

cc. Bevorder de intrede en herintrede en vooruitgang van alle vrouwen op de arbeidsmarkt o.m. via een beleidsvoering en programma's die de structurele barrières en stereotypen aanpakken waarmee jonge vrouwen die de school verlaten en zich op de arbeidsmarkt begeven, geconfronteerd worden; pak ook de uitdagingen aan waarmee vrouwen die na een onderbreking of die op latere leeftijd (her)intreden op de arbeidsmarkt geconfronteerd worden door te zorgen voor toegang tot technische en beroepsopleidingen en tot ondernemerschap ontwikkeling en via afstemming van job- en arbeidsmarkt en carrièrebegeleiding, inclusief begeleiding naar jobs met hoge lonen en grote carrièremogelijkheden.

dd. Bevorder gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes met een handicap en neem maatregelen voor hun volledige inclusie in de samenleving, voor gelijke toegang tot waardig werk in de publieke en private sector en om te verzekeren dat de arbeidsmarkt en werkomgevingen inclusief en toegankelijk zijn en open staan voor mensen met een handicap; neem positieve maatregelen om de tewerkstelling van vrouwen met een handicap te verhogen en om elke vorm van discriminatie op grond van handicap te bannen, inclusief in relatie tot rekrutering, werkbehoud, promotie en veilige en gezonde arbeidsvoorwaarden, in overleg met relevante nationale mechanismen en organisaties van personen met een handicap.

ee. Steun vrouwen op het platteland en vrouwelijke boeren en versterk hun bijdragen aan de landbouwsector, aan voedselveiligheid en voedselzekerheid en aan het economisch welzijn van hun gezinnen en gemeenschappen; bevorder plattelandsontwikkeling en landbouwontwikkeling, inclusief voor kleine landbouwbedrijven; verzeker gelijke toegang tot landbouwtechnologie d.m.v. investeringen en technologietransfers en door vernieuwingen in de kleinschalige landbouwproductie en distributie, ondersteund door een coherent en multi-sectoraal beleid dat de productiecapaciteit en hun inkomen verbetert en hun veerkracht/opvangcapaciteit versterkt en bestaande hiaten en barrières voor het verhandelen van landbouwproducten op lokale, regionale en internationale markten aanpakt.

ff. Ondersteun inkomens-verwervende tewerkstelling voor vrouwen op het platteland door de werkomstandigheden en toegang tot productiemiddelen te verbeteren en te investeren in relevante infrastructuur, publieke diensten en tijd- en arbeidsbesparende technologieën; bevorder betaald werk in de formele economie en pak onderliggende en structurele oorzaken van de moeilijke omstandigheden van vrouwen op het platteland aan.

gg. Neem maatregelen om inheemse vrouwen economisch en maatschappelijk te empoweren d.m.v. toegang tot kwaliteitsonderwijs en betekenisvolle deelname aan de economie en aan besluitvorming op alle domeinen, evenals door de multi-pele vormen van discriminatie waarmee ze geconfronteerd worden aan te pakken; respecteer en erken hun traditionele kennis en hou rekening met de VN Verklaring over de rechten van inheemse volkeren.

hh. Ontwikkel in overeenstemming met internationale en nationale instrumenten genderbewuste mitigatie- en adaptatiestrategieën om de veerkracht en het aanpassingsvermogen van vrouwen en meisjes op de negatieve gevolgen van de klimaatverandering te steunen, met als doel om hun economisch empowerment te versterken door o.m. hun gezondheid, welzijn en toegang tot duurzame levensstijlen te bevorderen, inclusief in de context van een rechtvaardige transitie van de arbeidskrachten.

ii. Ontwikkel en verbeter op nationaal en internationaal niveau de standaarden en methodieken voor het verzamelen, analyseren en verspreiden van genderstatistieken en data over de formele en informele economie (met o.m. gegevens over armoede; inkomen en spreiding van eigendom binnen huishoudens; onbetaalde zorgarbeid; toegang, controle en eigendom van goederen en productiemiddelen; deelname aan besluitvorming op alle niveaus, economische vooruitgang van vrouwen in een veranderende arbeidswereld) door de nationale statistische capaciteit te verbeteren, inclusief door alle mogelijke financiële en technische hulp voor ontwikkelingslanden (uit alle bronnen) te mobiliseren om tijdig systematisch, betrouwbare en naar sekse, leeftijd, inkomen en andere kenmerken gegevens te ontwerpen, verzamelen en verspreiden.

jj. Bevorder gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes door de **Addis Abeba Actie Agenda** uit te voeren, door bij alle actoren een op alle niveaus coherent beleid en faciliterende omgeving voor duurzame ontwikkeling na te streven en door het wereldwijd partnerschap voor ontwikkeling nieuw leven in te blazen.

kk. Neem maatregelen om de investeringen om de tekorten aan middelen op te vangen significant op te voeren en verhoog in de officiële ontwikkelingshulp de prioriteit die aan gendergelijkheid en empowerment van vrouwen besteed wordt om voort te bouwen op geboekte vooruitgang en verzeker dat officiële ontwikkelingshulp effectief ingezet wordt om economisch empowerment van vrouwen in een veranderende arbeidswereld te versnellen.

ll. Spoor ontwikkelde landen aan om hun ontwikkelingsbeloften volledig na te komen, waaronder de belofte om 0,7% van hun BNP te besteden aan officiële ontwikkelingshulp en 0,15 tot 0,20 % van het BNP te doneren aan de Minst Ontwikkelde Landen en moedig ontwikkelingslanden aan om te verzekeren dat officiële ontwikkelingshulp effectief besteed wordt om de ontwikkelingsdoelen te halen en help hen (o.m.) om economisch empowerment van vrouwen in een veranderende arbeidswereld te bevorderen.

mm. Versterk de internationale samenwerking – inclusief Noord-Zuid, Zuid-Zuid en triangulaire samenwerking – en nodig alle regeringen uit om Zuid-Zuid en triangulaire samenwerking met focus op gedeelde ontwikkelingsprioriteiten te bevorderen; en waarbij alle relevante stakeholders uit de regering, de civiele samenleving en de private sector betrokken worden, rekening houdend met het feit dat nationaal eigenaarschap en leiderschap in dit opzicht onmisbaar voor het bereiken van gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes.

### ***De toenemende informele arbeid en mobiliteit van vrouwelijke werknemers aanpakken***

nn. Bevorder de overgang naar formele tewerkstelling voor vrouwen uit de informele betaalde economie, de huiseconomie en micro, kleine en middelgrote ondernemingen, evenals werk in de landbouwsector, werk voor eigen rekening en deeltijds werkende vrouwen door de sociale bescherming uit te breiden en lonen te betalen die een adequate levensstandaard mogelijk maken; neem maatregelen om onveilige en ongezonde arbeidsomstandigheden die soms eigen zijn aan werk in de informele economie aan te pakken door veiligheid en gezondheidsbescherming voor werkers in de informele economie te bevorderen.

oo. Aanvaard een nationaal genderbewust migratiebeleid en gendergevoelige migratiewetgeving om, in overeenstemming met het internationaal recht, economisch empowerment van vrouwelijke migrantenwerkers in alle sectoren te bevorderen; bescherm hun mensenrechten, onafhankelijk van hun migratiestatus. Erken hun vaardigheden en diploma's en faciliteer, naargelang van toepassing, hun productieve tewerkstelling, waardig werk en integratie in de arbeidsmarkt, m.i.v. de domeinen van onderwijs, wetenschap en technologie.

pp. Erken de betekenisvolle bijdrage en het leiderschap van vrouwen in migrantengemeenschappen en neem gepaste maatregelen om hun volledige, gelijke en betekenisvolle participatie in de ontwikkeling van lokale oplossingen en opportuniteiten te verzekeren; erken het belang van bescherming van de arbeidsrechten en van een veilige omgeving voor migrantenwerkers en voor mensen met precare jobs én van bescherming van vrouwelijke migrantenarbeiders in alle sectoren én van bevordering van arbeidsmobiliteit, inclusief circulaire migratie, conform met de **Verklaring van New York over vluchteling en migranten.**

qq. Plan, versterk en implementeer samenhangende anti-trafficking strategieën die vertrekken vanuit het perspectief van mensenrechten en duurzame ontwikkeling en dwing, naargelang van toepassing, wetten af die rekening houden met gender en leeftijd, om alle vormen van mensenhandel te bestrijden en uit te roeien; sensibiliseer het ruime publiek over de kwestie van mensenhandel, vooral van vrouwen en meisjes; neem maatregelen om de kwetsbaarheid van vrouwen en meisjes voor moderne slavernij en seksuele uitbuiting te verminderen en bevorder internationale samenwerking o.m. om de vraag die alle vormen van uitbuiting cultiveert tegen te gaan, m.i.v. seksuele uitbuiting en gedwongen arbeid.

### ***Stuur technologische en digitale veranderingen in functie van economisch empowerment***

rr. Zorg dat vrouwen gedurende hun hele leven toegang hebben tot leren en capaciteitsontwikkeling en tot waardig werk in nieuwe en opkomende domeinen door de scope van hun kansen op vorming en opleiding, waaronder STEM, ICT en digitale geletterdheid uit te breiden en verbeter de participatie van vrouwen en meisjes – waar relevant – als gebruikers, makers, werknemers, ondernemers, vernieuwers en leiders.

ss. Versterk het wetenschappelijk en technologisch onderwijsbeleid en de curricula zodat ze beantwoorden aan de behoeften en het welzijn van vrouwen en meisjes; moedig investeringen en onderzoek in duurzame technologie aan, vooral om de capaciteit van ontwikkelingslanden om vrouwen in staat te stellen wetenschap en technologie te gebruiken als hefboom voor ondernemerschap en economisch empowerment, te versterken.

### ***Versterk de collectieve stem, het leiderschap en de deelname van vrouwen aan besluitvorming***

tt. Zorg ervoor dat leidinggevende en hoge posities toegankelijk zijn voor vrouwen en neem maatregelen om hun volledige en doeltreffende deelname hieraan te verzekeren, m.i.v. tijdelijke

bijzondere maatregelen in economische instellingen en besluitvormingsstructuren, evenals in ondernemingen, bestuursraden en vakbonden.

uu. Verzeker dat vrouwen onder oorlogs- en postconflict omstandigheden, ingeval van natuurrampen en andere humanitaire situaties, evenals ontheemde vrouwen, empowered zijn om effectief en op zinvolle wijze deel te hebben aan het leiderschap en aan besluitvormingsprocessen en verzekert dat de mensenrechten van vrouwen en meisjes volledig gerespecteerd en beschermd worden in respons- en herstelstrategieën.

vv. Erken dat empoweren van vrouwen en meisjes en investeren in vrouwen en meisjes cruciaal zijn voor economische groei en het behalen van alle SDG's, waaronder het bannen van armoede, voor de betekenisvolle deelname van vrouwen aan besluitvorming, voor de bevordering en bescherming van hun mensenrechten en om de cyclus van discriminatie en geweld te doorbreken; erken dat meisjes empoweren veronderstelt dat ze actief kunnen deelnemen aan de besluitvorming én dat ze een stem hebben over veranderingen in hun leven en in hun gemeenschappen.

ww. Bescherm en bevorder het recht op vrijheid van vereniging, vreedevolle vergadering en collectieve onderhandeling om vrouwelijke werknemers in staat te stellen zich te organiseren en aan te sluiten bij vakbonden, coöperatieën en verbonden van ondernemers, die opgericht, gewijzigd en opgeheven worden volgens het nationaal recht in overeenstemming met de internationale wettelijke verplichtingen van de staat.

xx. Steun tripartite samenwerking tussen regeringen, werkgevers en vrouwelijke werkers en hun organisaties, m.i.v. vakbonden en andere representatieve organisaties, om obstakels voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen op de arbeidsmarkt te voorkomen en op te heffen.

yy. Moedig vrouwen aan en steun hen om toe te treden tot en een leidende rol op te nemen in vakbonden, organisaties van werkers en werkgevers en spoor alle leiders van deze verenigingen aan om de belangen van vrouwelijke werkers effectief te vertegenwoordigen.

zz. Bevorder een veilige en faciliterende omgeving voor alle civiele organisaties en verhoog op alle niveaus (lokaal, nationaal, internationaal) de middelen en steun voor organisaties van vrouwen en voor niet-gouvernementele organisaties, zodat ze ten volle kunnen bijdragen aan het economisch empowerment van vrouwen.

aaa. Erken de belangrijke potentiële rol van de media inzake gendergelijkheid en economisch empowerment van vrouwen o.m. door niet-discriminerende en gendergevoelige berichtgeving te brengen en door genderstereotypen te bannen, inclusief in reclame; moedig vorming van diegenen die in de media werken aan, evenals de ontwikkeling en versterking van zelfregulerende mechanismen om tot een evenwichtig en niet-stereotyperende beeldvorming van vrouwen en meisjes te komen, wat bijdraagt tot hun empowerment en het bannen van discriminatie en van exploitatie van vrouwen.

### ***Versterk de rol van de private sector voor het economisch empowerment van vrouwen***

bbb. Bevorder een sociaal verantwoorde en aansprakelijk private sector die optreedt en handelt overeenkomstig het internationaal recht, waaronder: de leidende principes voor het bedrijfsleven en mensenrechten: uitvoering geven aan de VN kader 'bescherm, respecteer en remedieer', de ILO Verklaring over fundamentele principes en rechten op het werk, standaarden over arbeid, omgeving en gezondheid en de beginselen voor empowerment van vrouwen die uitgewerkt werden door UN Women en de Global Compact.

ccc. Moedig werkomgevingen en institutionele praktijken aan die alle werknemers waarderen en gelijke kansen verschaffen door o.m. te verzekeren dat gendergelijkheid en gendermainstreaming gezien worden als een noodzakelijk element van het personeelsbeleid, vooral waar het gaat over modernisering van wetenschappelijke en technologische organisaties en instellingen, zowel in de private als publieke sector.

mmm. Faciliteer en moedig vrouwelijk ondernemerschap aan, onder meer door de toegang tot financiering en investeringskansen, handelsinstrumenten, bedrijfsontwikkeling en opleiding te verbeteren met het oog op het opvoeren van het aandeel van door vrouwen geleide bedrijven in de handel en inkoop te verhogen, m.i.v. micro, kleine en middelgrote bedrijven, coöperatieven en zelfhulpgroepen, in zowel de publieke als private sector.

ddd. Werk samen met de private sector zodat rekening gehouden wordt met de genderdimensie wanneer ze een waardeketen-analyse uitvoeren en om beleid en programma's die de rechten van vrouwen op werk én op het werk bevorderen en beschermen, op te nemen in de wereldwijde waarde-ketens

In de slotparagrafen (41-45) stelt de Commissie dat het haar voornaamste rol is om de Peking Verklaring en het Peking Actieplatform op te volgen en ze benadrukt dat dit van cruciaal belang is om gendergelijkheid en empowerment van vrouwen te integreren in de evaluaties van de uitvoering van Agenda 2030 en om de synergieën tussen beide te verzekeren.

Regeringen worden opgeroepen om de bevoegdheid en de capaciteit van nationale mechanismen voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes op alle niveaus te versterken, om deze onder het hoogste regeringsniveau onder te brengen en om ze voldoende te financieren met het oog op de integratie van een genderperspectief in alle relevante nationale en lokale instellingen, m.i.v. arbeidsinstellingen, economische instellingen en financiële instellingen om zo te verzekeren dat de nationale planning, besluitvorming, beleidsvorming, begroting en institutionele structuren bijdragen aan het economisch empowerment van vrouwen.

De Commissie herinnert verder aan besluit 70/163 van de Algemene Vergadering en moedigt het secretariaat aan om verder na te denken over de manier waarop de deelname van nationale mensenrechteninstellingen aan de zittingen van de CSW opgevoerd kan worden en ze roept de VN instellingen op om, binnen hun mandaat, staten die daarom vragen bij te staan in hun inspanningen om vrouwen economisch te empoweren. UN Women wordt opgeroepen om verder een centrale rol voor het bevorderen van gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes aan te houden en om regeringen en nationale instellingen voor vrouwenrechten die daarom verzoeken, te steunen met het oog op de volledige uitvoering van de Peking Verklaring en het Peking Actieplatform en de genderbewuste implementatie van Agenda 2030.